

PODNIKATEĽSKÉ AKTIVITY ZAHRANIČNÝCH IMIGRANTOV A ICH ŠTRUKTÚRA V CENTRÁLNEJ NÁKUPNEJ ČASTI MESTA NITRA

Michal Bilic, Alfred Krogmann

Abstract

The aim of this paper is to create an analysis and evaluation of business activities of foreigners in the central shopping part of the city of Nitra. In addition, we detected the absolute number of establishments owned by foreigners and their location, dealing with the analysis of concrete structures, business and economic activities of foreigners in the model area. Through the field research was also detected the generic focus of business activities, number of employees and employment foreigners and their country of origin (owners and employees).

Key words: economy immigration, retail network, immigrant

Úvod

Podobne ako vývoj zahraničnej imigrácie na Slovensko, i vývoj podnikateľských aktivít a ekonomických sietí cudzincov reflektoval politický a ekonomický vývoj krajiny. Charakter imigrácie na Slovensko sa postupne transformuje v posledných rokoch z tranzitnej na ekonomickú. To umožnilo rozvoj ekonomických aktivít cudzincov, ktoré sa vyvíjali postupne v závislosti od ich polohy, a zároveň sa stali neodmysliteľnou súčasťou každej vývojovej etapy v oblasti podnikania (bližšie Trembošová, Tremboš, 2009).

Lokalizácia podnikateľských aktivít cudzincov v rámci Slovenska bola a je okrem dominujúcich ekonomických faktorov podmienená tiež faktormi historickými, politickými, kultúrnymi či sociálnymi (napr. Maďari, Česi a i.). Výrazným a spoločným znakom pre jednotlivé aktivity je orientácia na oblasti s vyššou životnou úrovňou, najmä do mestských centier. Preto sa i väčšina podnikateľských aktivít cudzincov sústreďuje do väčších miest, ich hlavných nákupných zón a najmä do novo vznikajúcich veľkých obchodných centier a súčasne táto obchodná sieť tvorí základnú a neoddeliteľnú súčasť priestorovej štruktúry siete zariadení občianskej vybavenosti (Trembošová, Tremboš, 2010). Mesto, ako istá špecifická forma multikultúrneho priestoru, sa zároveň pre rôzne komunity cudzincov javí oveľa prijateľnejšie z hľadiska rozvoja ekonomických činností a ich sprievodnej integrácie, ako akýkoľvek iný sídelný typ.

V súvislosti s rozvojom ekonomických aktivít cudzincov predovšetkým v mestskom priestore sa formoval i proces ich ekonomickej a sociálnej integrácie. Z toho dôvodu cudzinecké komunity pôsobia na sociálnu klímu predovšetkým

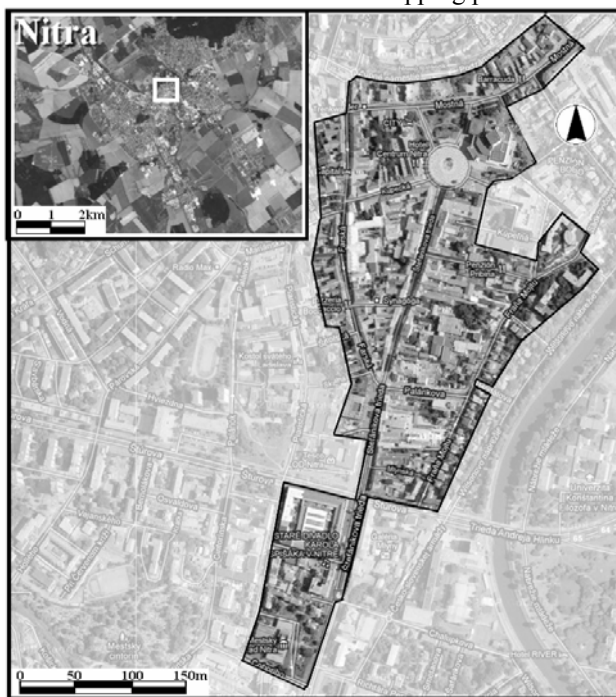
mestskej spoločnosti, majú vplyv na sociabilitu v mestskom priestore, spoluvytvárajú sociálnu diverzitu mesta, ktorá je jedným z meradiel mestskej daného sídla (Uherek, 2003). Jedná sa však o dlhodobý proces s istými špecifikami, ktoré úzko súvisia najmä so schopnosťou socializačnej adaptácie jednotlivých komunít a ich lokalizáciou.

Metodické východiská

Za modelové územie detailnejšieho štúdia podnikateľských aktivít cudzincov a ich štruktúry sme si zvolili centrálnu nákupnú časť mesta Nitra, a v rámci nej ulice s najväčším počtom maloobchodných prevádzok vrátane hotelov a reštauračných zariadení bez veľkých obchodných centier (mapa 1). Vychádzali sme pritom z hypotézy najväčšej koncentrácie podnikateľských aktivít v mieste najvyššieho dopytu.

Mapa č. 1: Vymedzenie modelového územia centrálnej nákupnej časti mesta Nitra

Map 1: Definition of the model area of central shopping part of Nitra

Zdroj: Google Earth – Tele atlas, 2011, upravené autorom

Výskum bol uskutočnený v marci v roku 2011. Jednalo sa konkrétne o 12 ulíc v centrálnej nákupnej časti mesta, kde sme zaznamenali celkovo 665 maloobchodných prevádzok, z čoho 161 (24,2%) bolo v správe zahraničných vlastníkov. Najviac 52 zahraničných maloobchodných prevádzok bolo zaznamenaných na Štefánikovej ulici (32% zo všetkých prevádzok na danej ulici), Farskej ulici 33 (24% zo všetkých prevádzok na danej ulici) a Mostnej ulici 26 (17% zo všetkých prevádzok na danej ulici).

Okrem dostupných štatistických údajov sme pre potreby ich overenia a doplnenia využili aj metódu terénneho výskumu. Na základe toho sme spolu s údajmi z Obchodného registra spracovali podrobnú lokalizáciu jednotlivých zahraničných maloobchodných prevádzok v záujmovom území mesta Nitra. Okrem absolútneho počtu jednotlivých prevádzok bolo prostredníctvom terénneho výskumu zisťované aj druhové zameranie podnikateľských aktivít, počet zamestnaných cudzincov ako aj krajina pôvodu cudzincov (vlastníkov i zamestnancov).

Štruktúra podnikateľských aktivít cudzincov podľa ekonomického zamerania

Z hľadiska štruktúry zamerania jednotlivých prevádzok (v správe cudzincov, príp. s ich podielovým vlastníctvom) výrazne prevažovali obchody so zameraním na služby (sprostredkovateľstvo, pohostinstvá a reštaurácie, finančníctvo a riadenie) nad priamym predajom tovarov konečnému spotrebiteľovi (graf 1).

Výraznejšie prevládali dva druhy ekonomických činností. V prvom rade sa jednalo o maloobchod v stánkoch a na trhoch s textilom, odevmi a obuvou takmer úplne v správe Vietnamcov a špecializované sprostredkovanie obchodu a to predovšetkým v oblasti poľnohospodárstva, ako aj strojárkej výroby, kovovýroby a drevovýroby a tiež v oblasti textilného a odevného priemyslu. Takmer 90% prevádzok tohto typu pripadalo na cudzincov z EÚ a to najmä z Českej republiky, Maďarska a Talianska.

Ďalšou významnou ekonomickou podnikateľskou činnosťou cudzincov v záujmovom území boli tiež služby pohostinstiev. V tomto prípade dominujú cudzinci z južnej Európy (Macedónsko, Albánsko), severnej Afriky (Tunis) a Ázie (Vietnam, Čína). Najvýznamnejšie postavenie majú pritom Macedónci, ktorí vlastnia polovicu zo všetkých pohostinských zariadení v centrálnej časti mesta, predovšetkým na Štefánikovej ulici (mestská Pešia zóna). Sprievodnou ekonomickou činnosťou popri prevádzke týchto pohostinských zariadení zostáva výroba zmrzliny.

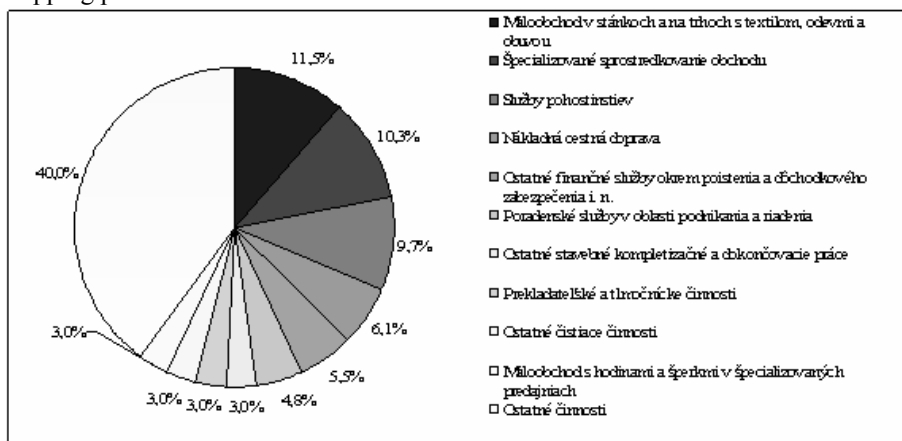
Okrem spomínaných podnikateľských aktivít cudzincov za významné považujeme aj činnosti v oblasti špeditérstva nákladnej a cestnej dopravy, pričom v záujmovom území je prevádzkovaná najmä ich administratíva. Prevažná väčšina podnikov je v správe cudzincov z EÚ (Belgicko, Maďarsko, Česká republika), ale

aj z Ruska.

Pomerne vyrovnané je zastúpenie podnikateľských činností v oblasti finančníctva a poradenských služieb, kde dominujú cudzinci z Českej republiky, Talianska a Nemecka.

Graf č. 1: Druhovú zameranie ekonomických činností jednotlivých prevádzok podľa NACE (v správe cudzincov, príp. s ich podielovým vlastníctvom) v centrálnej nákupnej zóne mesta Nitra v roku 2011

Graph 1: Generic focus of economic activities individual operations according to NACE (in the report of foreigners, or their equity ownership) in the central shopping part of Nitra in 2011

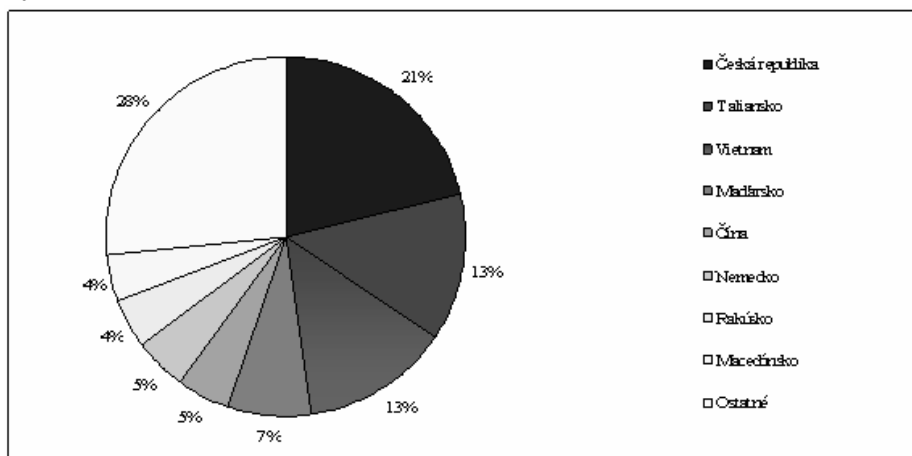
Zdroj: Obchodný register, 2011 a vlastný terénny výskum

Štruktúra podnikateľských aktivít cudzincov podľa národnosti vlastníkov

V štruktúre podľa národnosti jednotlivých vlastníkov maloobchodných prevádzok sme zaznamenali súhrne až 30 rôznych národností (graf 2). Z nich výrazne dominujú občania Českej republiky s 35 prevádzkami (21%), ktorí u nás pôsobia už dlhodobejšie na základe blízkych spoločných sociálnych a ekonomických väzieb z bývalej federácie. Významnú skupinu tvoria aj občania Talianska s 22 prevádzkami (13%) a Maďarska s 12 prevádzkami (7%), ktorí u nás pôsobia už dlhšie obdobie najmä v oblasti služieb. V oblasti predaja tovarov majú najvýraznejšie zastúpenie občania z Vietnamu s 22 prevádzkami (13%). Pomerne vyrovnané zastúpenie majú podnikatelia z Číny, Nemecka, Rakúska a Macedónska (mapa 2).

Graf č. 2: Obchodné prevádzky (v správe cudzincov, príp. s ich podielovým vlastníctvom) podľa jednotlivých národností vlastníkov v centrálnej nákupnej zóne mesta Nitra v roku 2011

Graph 2: Commercial operations (in the report of foreigners, or their equity ownership) by the nationality of owners in the central shopping part of Nitra in 2011

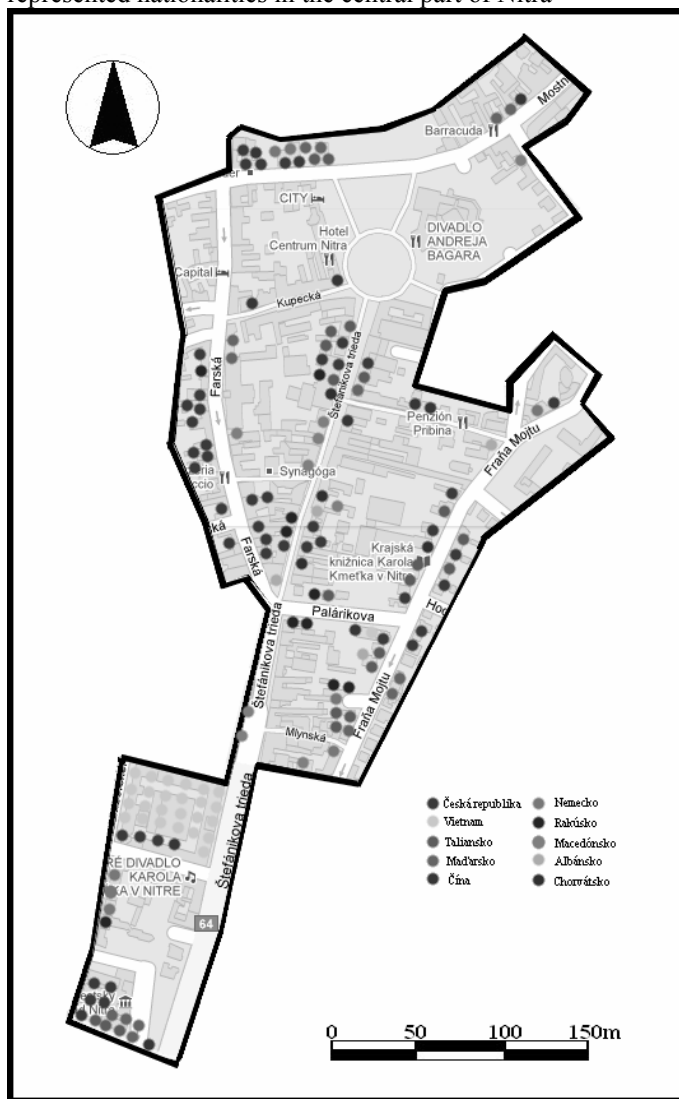

Zdroj: Obchodný register, 2011 a vlastný terénny výskum

Najväčší počet zahraničných prevádzok v záujmovom území je v správe občanov z Českej republiky. Vo väčšine prípadov prevažuje duálne česko-slovenské vlastníctvo jednotlivých prevádzok, ktoré sú zamerané skôr na sprostredkovateľské služby ako na priamy predaj tovarov konečnému spotrebiteľovi. Ich ekonomické aktivity sú rozšírené najmä v oblastiach špecializovaného sprostredkovania obchodu s rôznym špecifickým tovarom, finančných službách a poradenstve, cleaning servise, poradenských služieb v oblasti podnikania a riadenia a v oblasti reklamy a propagácie. Taktiež sme zaznamenali ich aktivity v oblasti prevádzkovania herní a výherných automatov. Tie sú však i napriek ich rozmachu v posledných rokoch výrazne v správe domáceho obyvateľstva.

Mapa č. 2: Priestorové rozloženie podnikateľských aktivít cudzincov podľa 10 najzastúpenejších národností v centrálnej časti mesta Nitra

Map 2: Spatial distribution of business activities by foreigners - the 10-th most represented nationalities in the central part of Nitra

Zdroj: Google Earth – Tele atlas, 2011, upravené autorom

Druhou najpočetnejšou skupinou podnikajúcich cudzincov sú Taliani. Podľa neoficiálnych údajov MSÚ Nitra sú Taliani zároveň najpočetnejšou komunitou bývajúcich cudzincov s prihláseným trvalým pobytom v záujmovom území. I z toho dôvodu sa v centrálnej časti mesta sformovalo viacero menších maloobchodných prevádzok ako aj prevádzok reštauračného typu (obrázok 1) s výrazným talianskym dizajnom (talianske národné farby, zástavy, názvy). Okrem špecializovaného sprostredkovania obchodu s rôznym špecifickým tovarom, finančnými službami a poradenstvom sa Taliani zameriavajú na prenájom a prevádzkovanie vlastných alebo prenajatých nehnuteľností a stavebné kompletizačné a dokončovacie práce.

Obr. č. 1: Formy maloobchodných a reštauračných talianskych prevádzok v centrálnej časti mesta Nitra

Figure 1: Types of Italian retail and restaurant operations in the central part of Nitra

Foto: Autor

Významné zastúpenie v sieti maloobchodných prevádzok v centrálnej časti mesta Nitra majú tiež Maďari, ktorí sa rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch zaoberajú najmä špecializovaným sprostredkovaním obchodu v oblasti poľnohospodárstva, ale aj prevádzkovaním špeditérskych spoločností zameraných na nákladnú cestnú dopravu, podobne ako Belgičania, alebo Rusi.

Tradičnými pomerne viditeľnými a ľahko odlišiteľnými komunitami, ktoré pôsobia v záujmovom území sú Vietnamci a Číňania. Predstavujú jednu z najpočetnejších komunít dlhodobo usadených prisťahovalcov v meste Nitra. Obchodníci z Vietnamu sa uplatňujú hlavne v oblasti obchodu so spotrebným tovarom, a to najmä na živnostenské oprávnenie. V rámci výskumu bola na území centrálnej nákupnej časti mesta Nitra zaznamenaná postupná tzv. aziatizácia

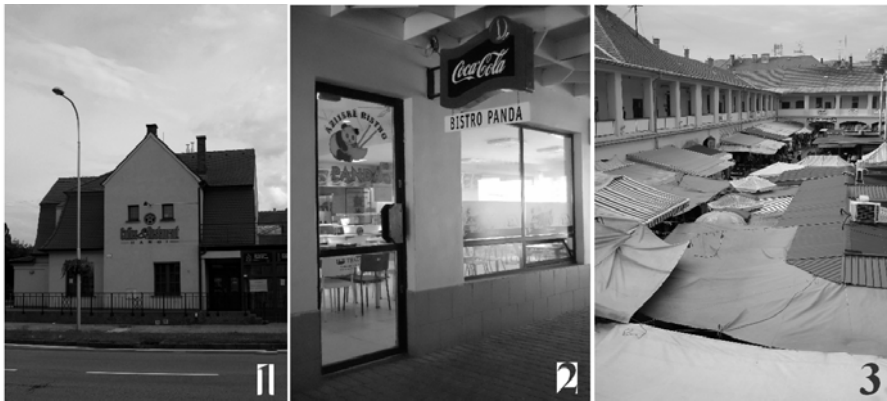
(Trembošová, Tremboš, 2009) miestneho trhu a to predovšetkým u obchodníkov z Vietnamu.

Podobne ako vyplynulo z výskumu Rákoczyovej a Trbolu (2008) v Českej republike, i v záujmovom území pozorujeme vzostupnú ekonomickú mobilitu Vietnamských obchodníkov, resp. presúvanie ich maloobchodných prevádzok z trhovísk do kamenných obchodov i do centrálnej časti mesta. Taktiež sme zaregistrovali aj zmenu v predajnom sortimente a okruhu ich činností. Okrem predaja prevažne textilného sortimentu a drobnej techniky v stánkoch mestského trhoviska sa vo veľkej miere venujú predovšetkým prevádzkovaniu pohostinských a reštauračných zariadení (obrázok 2), s charakteristickými názvami „Ázijské bistro“, prípadne pod inými, najmä geografickými názvami (Hanoi).

Ich lokalizácia je prevažne v blízkosti mestského trhoviska, prípadne v jeho vnútorných kamenných predajných priestoroch (priestorová uzavretosť komunity), ale i vo veľkých obchodných centrách, či v centrálnej nákupnej časti mesta. Od klasických čínskych reštaurácií sa líšia predovšetkým nižšou úrovňou kultúry stolovania, estetizácie interiéru či formy stravovania (jedná sa najmä o bistrá a pohostinstvá s rýchlym občerstvením).

Obr. č. 2: Vietnamské prevádzky a zariadenia v centrálnej nákupnej časti mesta Nitra

Figure 2: The Vietnamese facilities and equipment in the central part shopping part of Nitra

(1 – reštauračné zariadenie, 2 – zariadenie rýchleho občerstvenia, 3 – stánkový predaj v priestoroch mestského trhoviska)

Foto: Autor

Čínski obchodníci i naďalej obchodujú s tradičným sortimentom lacného oblečenia, spotrebnej techniky, elektrotechniky, dekoračnými predmetmi

a v oblasti reštauračných a pohostinských zariadení. Typickými znakmi čínskeho tovarového obchodu u nás sú veľkoplošné obchodné prevádzky s množstvom rozličného tovaru (z dôvodu toho, že prevažná časť takýchto obchodných priestorov je lokalizovaná mimo centrálnej nákupnej zóny, je ich zastúpenie v tejto časti minimálne), ako aj bohato orientálne zdobené interiéry reštauračných priestorov. Čínsku komunitu môžeme považovať za typicky mestskú. Ich rozmiestnenie (i v rámci Slovenskej republiky) podľa Obuchovej (2002) pravdepodobne najviac súvisí s ich podnikateľskou činnosťou v oblasti stravovania a pohostinstva, nakoľko potrebujú k tomu, aby sa uživilí dostatočnú koncentráciu obyvateľov a mestský životný štýl s určitými špecifickými stravovacími návykmi.

Obr. č. 3: Čínske prevádzky a zariadenia v centrálnej nákupnej časti mesta Nitra

Figure 3: The Chinese facilities and equipment in the central part shopping part of Nitra

(1 – exteriér reštauračného zariadenia, 2 – interiér reštauračného zariadenia, 3 – veľkoplošná predajňa zmiešaného tovaru)

Foto: Autor

Pomerne stabilné postavenie v oblasti podnikania majú v záujmovom území tiež Macedónci. Jedná sa o sociálne silne uzavretú komunitu, ktorá je podľa neoficiálnych údajov MSÚ v Nitre druhou najpočetnejšou komunitou bývajúcich cudzincov v centrálnej časti mesta Nitra. Hlavnou podnikateľskou činnosťou, znázornenou na obrázku 4, je prevádzkovanie reštauračných a pohostinských zariadení (najmä kaviarní), hotelov a prevádzok určených na výrobu zmrzliny (významné zastúpenie v tejto oblasti majú zároveň aj cudzinci z Tunisu, Albánska a Bulharska). Typickým predajným sortimentom je kebab, plnený arabský chlieb, pizza a pod., čím v istom zmysle vnášajú nové kultúrno-gastronomické trendy do domácej spoločnosti (Fallenbacher, 2001). Rovnako ako v čínskych reštauráciách, je úroveň vybavenia interiéru a samotných poskytovaných služieb na vysokej úrovni, často s typickými prvkami arabskej kultúry (napr. Hotel Dituria). Taktiež sa špecializujú na obchod so starožitnosťami ako aj maloobchod so šperkami v špecializovaných predajniach, podobne ako Albánci a Chorváti. Práve v týchto

prevádzkach bolo obtiažne získať relevantnú odpoveď na otázku týkajúcu sa národnosti jej majiteľa, z dôvodu častého utajovania a obáv podať akúkoľvek odpoveď na danú tému zo strany zamestnancov.

Obr. č. 4: Reštauračné a pohostinské zariadenia vo vlastníctve Macedóncov a Tunisianov

Figure 4: Restaurants and pubs owned by Macedonians and Tunisians

(1 – MAC – rýchle občerstvenie, 2 – MAC – reštauračné zariadenie a predaj zmrzliny, 3 – TUN – reštauračné zariadenie, 4 – TUN – kombinované reštauračné zariadenie a rýchle občerstvenie)

Foto: Autor

Štruktúra ekonomických aktivít cudzincov podľa charakteru ich činnosti

V záujmovom území pracuje približne 1400 zamestnancov z čoho takmer 120 (8,6%) tvoria cudzinci. Najpočetnejšou skupinou zo všetkých pracujúcich cudzincov sú Vietnamci (42%). Jedná sa predovšetkým o predavačov v stánkových obchodoch mestského trhoviska a zamestnancov pohostinských a reštauračných zariadení.

Číňania tvoria 10% zo všetkých pracujúcich cudzincov. Najviac zamestnaných Číňanov je v oblasti pohostinských a reštauračných zariadení, menej v prevádzkach s priamym predajom tovaru, kde najčastejšie pôsobia ako hlavní pokladníci.

U oboch skupín boli zaznamenané pomerne vyrovnané zastúpenia jednotlivých pohlaví ako aj práca všetkých rodinných príslušníkov. Muži zastávali prevažne ťažšie manuálne pozície na rozdiel od žien (predovšetkým v reštauračných a pohostinských zariadeniach).

Z pohľadu integrácie Vietnamcov i Číňanov do majoritnej spoločnosti má ich ekonomická činnosť veľký význam. Nakoľko sú považovaní za jedny z najuzavretejších komunit u nás, práve ich ekonomická činnosť, spôsob predaja a celkovo komunikácia s kupujúcim je jediný spôsob, ktorým prichádzajú do kontaktu s domácim obyvateľstvom a tak ovplyvňujú nepriamo ich názory a postoje voči nim. Taktiež vytvárajú nové pracovné miesta pre Slovákov, ktorí z určitých dôvodov, akými sú napr. nižšie vzdelanie, absencia pracovných schopností a i. sa problematickejšie uplatňujú na trhu práce. Ich zamestnávanie však zohráva pre samotných Vietnamcov a Číňanov veľmi dôležitú úlohu, nakoľko im pomáhajú prekonávať v novom podnikateľskom prostredí i takú prekážku, akou je pre nich „jazyk majoritnej spoločnosti“. Rovnako však vytvárajú aj nové pracovné miesta pre svojich krajanov, najčastejšie vlastných rodinných príslušníkov, v rámci dilatácie migračných sietí.

V oblasti novo rozvíjajúceho sa „wellnes trendu“ s poskytovaním luxusných masáží, výraznejšie prevažujú občania z Thajska (6%), pričom sa jedná o čisto ženskú prácu. Obe prevádzky poskytujúce thajské masáže v záujmovom území sú v správe vlastníkov zo Slovenska.

Významnú skupinu zamestnaných cudzincov tvoria i Taliani, Nemci a Rakúšania. Taliani podobne ako občania zo Španielska, USA a Kanady pôsobia predovšetkým v jazykových školách lokalizovaných v záujmovom území ako lektori. Na rozdiel od nich, Nemci a Rakúšania vo väčšine prípadov predstavujú skôr vrcholový manažment vo firmách, resp. filiálkach väčších firiem pôsobiacich u nás.

Poslednú veľkú komunitu pracujúcich cudzincov tvoria Macedónci (5%). Väčšina z nich pracuje v reštauračných a pohostinských zariadeniach vo vlastníctve ich krajanov, ktorí zamestnávajú i domácich obyvateľov na nižších pozíciách. Potreba jazykového mostu však nie je natoľko dôležitá ako pre Vietnamcov a Číňanov, vzhľadom na to, že ich znalosť slovenského jazyka je na postačujúcej komunikačnej úrovni. Charakteristickým znakom je aj silný patriarchát v hierarchii rodiny a práce, kde jedinými pracujúcimi, resp. živiteľmi rodiny sú iba muži.

Záver

Priestorové rozloženie podnikateľských aktivít cudzincov je na Slovensku podmienené predovšetkým ekonomickými faktormi, konkrétne faktorom najvyššieho dopytu. Preto sa i väčšina podnikateľských aktivít cudzincov sústreďuje do miest, ktoré sa tak pre rôzne komunity ekonomických imigrantov javia oveľa prijateľnejšie z hľadiska rozvoja podnikateľských činností ako v akomkoľvek inom sídelnom type.

Na modelovom území centrálnej nákupnej zóny mesta Nitra bolo prostredníctvom terénneho výskumu a údajov z Obchodného registra zisťovaná štruktúra maloobchodných prevádzok podľa ekonomického zamerania jednotlivých maloobchodných prevádzok, ako aj podľa národnosti vlastníkov. Celkovo bolo zaznamenaných 665 maloobchodných prevádzok, z čoho 161 (24,2%) bolo v správe zahraničných vlastníkov.

Z hľadiska štruktúry zamerania jednotlivých podnikateľských činností cudzincov výrazne dominoval maloobchod v stánkoch a na trhoch s textilom, odevmi a obuvou takmer úplne v správe Vietnmcov. Súhrnne však prevažoval obchod so zameraním na služby (sprostredkovateľstvo, pohostinstvá a reštaurácie, finančníctvo a riadenie) nad priamym predajom tovarov konečnému spotrebiteľovi.

V štruktúre podľa národnosti jednotlivých vlastníkov maloobchodných prevádzok sme zaznamenali súhrnne až 30 rôznych národností. Z nich výrazne dominujú občania Českej republiky, Talianska a Maďarska, ktorí u nás pôsobia už dlhodobejšie najmä v oblasti služieb. V oblasti predaja tovarov majú najvýraznejšie zastúpenie občania z Vietnamu. Pomerne vyrovnané zastúpenie majú podnikatelia z Číny, Nemecka, Rakúska a Macedónska.

Príspevok bol spracovaný v rámci projektu UGA VII/4/2011 Vplyv pracovnej migrácie občanov Slovenska na ich životnú úroveň.

Príspevok bol vypracovaný v rámci riešenia projektu VEGA 1/0893/11 Transformácia Nitrianskeho kraja v meniacich sa spoločensko-ekonomických podmienkach a perspektívy jeho regionálneho rozvoja.

Literatúra

Fallenbacher, T. 2001. „Ethnic Business“ in Nürnberg: Fallstudie Dönerkebab. In *Mitteilungen der Fränkischen Geographischen Gesellschaft*. 2001. s. 247-272, ISBN 0071-8173

Obchodný register, 2011. [online]. [cit. 2011.2.04.] Dostupné na internete: <http://www.orsr.sk/>

Obuchová, L. 2002. *Čínska komunita v České republice 2001*. Závěrečná správa z výskumu. Praha: Orientální ústav AV ČR.

Rákoczyová, M. – Trbola, R. 2008. *Lokální strategie integrace cizinců v ČR I.* 1. vyd. Praha : VÚPSV. 74 s. ISBN 978-80-7416-006-6

Trembošová, M. – Tremboš, P. 2009. Etapy vývoja maloobchodnej siete mesta Nitra v období rokov 1992 – 2008. In *Acta Facultatis Rerum Naturalium*, No. 53. 2009. s. 123 – 138, ISBN 978-80-223-2773-2

Trembošová, M. – Tremboš, P. 2010. Vybrané aspekty transformácie maloobchodu v meste Nitra v rokoch 1992 – 2008. 2010. In *Geografický časopis / Geographical journal*, No. 62. 2010. s. 49 – 73, ISSN 0016-7193

Uhrek Z. 2003. *Cizinecké komunity a městský prostor v České republice.* Sociologický časopis 39 (2003), No. 2: 193 – 216.

BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGNERS AND THEIR STRUCTURE IN CENTRAL SHOPPING PART OF NITRA

Summary

Business activities of foreigners and their location are subject to particular factors of the highest demand. Therefore, these activities are concentrated in cities where prevailing favorable conditions for their development. We focused primarily the structure of retail trade especially by economic orientation and nationality of their owners. Simultaneously was also determined the actual absolute number of foreign retail trades, as well as social overlap and impact on the overall character of the retail network in the central shopping part of Nitra. The dominant business activities were focused on services (brokerage, pubs and restaurants, finance and management) like the direct selling of goods to final consumers. In the structure by nationality dominated citizens from Czech Republic, Italy and Hungary. From third countries were significant representation of people from Vietnam, China and Macedonia.

Mgr. Michal Bilic; Doc. RNDr. Alfred Krogmann, PhD.

Katedra geografie a regionálneho rozvoja FPV UKF v Nitre

Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra

E – mail: michal.bilic@ukf.sk; akrogmann@ukf.sk